Ner. 289. ROK 1843. WTOREK 19 GRUDNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE. Jutro Teofila M.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE. Jutro Godysława.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopień ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
16	6	27 3, 978	+ ,3 4	2, 39	Pł.Zachodni mocny	Pochmurno	Deszcz
	2	4, 075	4, 5	1, 75	,, ,,	Chmurno	eszcz
	10	3, 672	0, 9	2, 40	ZPł.Zachodni Wicher	Pogoda z Chmurami	Grzmoty ibłyskawica
17	6	5, 059	— 0, 1	1, 91	,, średni	Chmurno	Deszcz
	2	4, 629	+ 1, 3	1, 99	,, mocny	Chmury	
	10	7, 280	— 0, 7	1, 53	Pn. Wschodni ,,	,,	Snieg

Część Urzędowa.

Nro. 5913.

TRYBUNAŁ.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa mających prawo do kwoty złp. 36 tytułem kaucyi do sporu przez Hersrlę Guttembergera przeciwko Chaimanowi Rittermanowi w depozyt sądowy złożonej, aby się po odbiór tejże z stosownemi dowodami do Trybunału w zakresie dni 30 zgłosili, pod rygorem przyznania będącej w mowie kaucyi na rzecz skarbu publicznego.

Kraków d. 20 Października 1843 r.

Prezes
MAIER.
Lasocki Sekr.

(3r.)

Nro 5905

TRYBUNAŁ.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa mających prawo do kwoty złp. 20 przez Macieja Golińskiego tytułem kaucyi w sprawie z Joelem Lewenbergiem w roku 1829 do depozytu sądowego złożonej, aby po odbiór tejże, z stósownemi dowodami w przeciągu 3 miesięcy do Trybunału zgłosili się, pod rygorem przyznania powyższej kwoty, na rzecz skarbu publicznego.

Kraków d. 12 Października 1843 r.

Sędzia Prezydujący
J. Pareński.
Lasocki Sek.

(3r.)

Wiadomości zagraniczne.

— *Braunsberg* 3 *Grudnia.* —

W dniu 30 Listopada obchodzono tu uroczyście 600-letni jubileusz założenia biskupstwa Warmińskiego. Byłoto 1243 r. gdy Legat papiezki Wilhelm z Modeny otrzymał od papieża Inocentego IV. pełnomocnictwo do urządzenia czterech biskupstw w krajach zdobytych przez zakon Niemiecki.

— *Munich* 4 *Grudnia.* —

Poseł Cesarza Jmci Austr. przy dworze tutejszym, br. Senfft Pilsach, upraszał wczoraj w

imieniu Arcy-xięcia Albrechta o rękę xiężniczki bawarskiéj Hildegardy. (Arcy-xiążę Albrecht, syn Arcy-xięcia Karola, stryja cesarskiego, urodził się 3go Sierpnia 1817; królewna zaś Hildegarda, córka panującego króla Ludwika, ur. się 10 Czerwca 1825.)

— *Paryż* 2 *Grudnia.* —

Sprawujący interessa Francyi w Brazylii, xżę Ney, wyjechał dnia 27 na miejsce swego przeznaczenia.

Hr. Bresson, poseł francuzki przy dworze Madryckim, przybył dnia 28 z. m. w wieczór do Bordeaux. Nazajutrz miał przebyć granicę francuzką udając się do Madrytu. P. Olozaga wydał rozkazy, aby poseł francuzki. jak tylko wstąpi na ziemię hiszpańską, aż do Madrytu, według etykiety hiszpańskiéj, był przyjmowany z honorami, jakie obcym familijnym posłom przynależą. Władze cywilne i wojskowe w miastach, przez które hr. Bresson przejeżdżać będzie, mają wychodzić naprzeciw niego, mieć do niego mowy, a przed jego hotelem stawiane będą straże honorowe. Wszędzie odbywać będzie wjazd wśród odgłosu wszystkich dzwonów. Rząd hiszpański życzył sobie, aby poseł francuzki przed uroczystościami dnia 1 Grudnia przybył do Madrytu, w którym to dniu królowa odbierać będzie przysięgę od swego ludu. Hrabia Bresson zapewnie jutro stanie w Madrycie.

Hr. Salvandy wsiadł dnia 28 z. m. w Marsylii na parostatek *Napoleon* i udał się do Korsyki. zkąd popłynie do Genuy, gdzie bawi król sardyński z powodu słabości zdrowia.

Moniteur Algerien donosi o objeździe Jlnego Gubernatora Bugeaud pomiędzy Arabami, którzy go z równem uszanowaniem jak dawniéj Abd el-Kadera przyjmowali i częstowali, chociaż im tego nikt nie zalecił, Araby prosili go aby nad rzekami Mina i Sig kazał porobić groble, dla większego zroszenia pól. *Moniteur Algerien* mniema, że z tegorocznego haraczu arabskiego, wynoszącego 2—3 mil, możnaby pewną część obrócić na tego rodzaju roboty, a przez to przywiązanoby do siebie pokolenia z większą pewnością aniżeli siłą oręża. Zarazem wystawia ten artykuł spokojność; jaka panuje w Algeryi od granic Tunetu aż do granic Maroko. Ostatnie twierdzenie nie zupełnie jest zgodne z świeżemi doniesieniami.

Przed kilku dniami radca stanu Karol Dupin rozpoczął odczyty swoje w Konserwatoryum od krótkiego przeglądu ważnego swego dzieła, ułożonego z urzędowych dokumentów, o kassach oszczędności i ich wpływie na pomyślność publiczną. Wykazał on jak dalece, przez kassy oszczędności zmniejszyło się potrzebowanie pieniędzy w niższych klassach na pokrycie wyższych cen chleba; i że zapasy kass oszczędności dopiero wtenczas zostałyby zupełnie wyczerpane, gdyby taka drożyzna, jak była w r. 1817 nastąpiła raz po raz 17 razy. Zasługę nadania kassom oszczędności tego rozwinięcia, przypisuje sławny professor rządowi Lipcowemu. Niechaj ten rząd (zawołał) trwa jak najdłużéj, iżby w kassach oszczędności uzbierały się nareszcie owe miliardy, których się nieprzyjaciele ich obawiają!. Oby Monarcha, po 25-letnim pokoju i pomyślności zasłużył na to, iżby na pogrzebie jego niesiono chorągiew z tym prostem napisem: »Znalazłem w kassach ludu 10 milionów, a zostawiam miliard (tysiąc milionów) (Grzmiące oklaski.) Czytające ten napis dzieci nasze poznają, jakiego to potrzeba było poszanowania dla osób i ich własności, jakiéj opieki dla handlu i przemysłu, jakiego zamiłowania do pokoju i sprawiedliwości, zanim, wychodząc z za barrykad, zdołano osiągnąć ten stopień pomyślności i szczęścia ludu.

Rząd wydał rozkaz, aby w przeciągu oznaczonego czasu sprzedano dobra xięcia Bordeaux we Francyi; pełnomocnik starszéj linii Bourbonów założył sądową opozycyą przeciwko temu rozkazowi, i w skutku tego zażądano narady prawników.

— *Dnia* 3 *Grudnia* —

Rząd otrzymał dziś przez telegraf wiadomość o przybyciu xięcia Aumale do Konstantyny.

Kilkunastu deputowanych zebrało się onegdaj u pana Duchatel, w celu naradzenia się nad wniesieniem do izby projektu przeciwko deputowanym. Berryer de Prigne i xięciu Valmy, którzy wyjechali do Londynu. dla złożenia swego hołdu xięciu Bordeaux. Nic atoli nie uchwalono i dalsze narady odłożono na późniéj. gdy się zbierze w Paryżu więcéj deputowanych a wtenczas i tego rodzaju uchwała będzie miała za sobą większe prawdopodobieństwo przyjęcia tego wniosku przez izbę.

Zapewniają, że ministrowie odłożyli znowu swój zamiar zażądania od izb uposażenia dla xięcia Nemours w summie pół miliona fr. przekonawszy się, że obecna chwila nie byłaby ku temu stosowna. Sądzą, że i pobyt xięcia Bordeaux w Londynie spowodował Ministrów do tego postanowienia. Nie tylko, że już z Paryża udała się do Londynu większa część znakomitych osób ze stronnictwa legitymistów, ale i liczni członkowie szlachty legitymistowskiéj z prowincyi; znanych oddawna z przywiązania

swego do starszéj linii Burbonów, mianowicie z Bretanii, Wandei i Perche, spieszą do stolicy angielskiéj dla powitania wnuka Karola Xgo. Codzień prawie, przybywają ci panowie okrętami z Corn i Morlaix do Hawru, zkąd odpływają do Anglii. Najlepszym dowodem siły te, raźniejszego rządu francuzkiego jest to, że obojętnie i bez obawy spogląda na tę pielgrzymkę.

— *Londyn 2 Grudnia.* —

Królowa i xżę Albrecht opuścili wczoraj Drayton-Manor i udali się do Chatsworth, mieszkania xcia Devonschire. Aż do Tamworth odprowadzili królewskie osoby państwo Peel i hrabia Talbot. W Chesterfield oczekiwał już na swych gości xżę Devonschire; xżęta Wellington i Buccleugh towarzyszyli królowéj do Chatsworth, dokąd zaproszeni także zostali znakomitsi członkowie stronnictwa wigów, mianowicie lordowie Melbourne, Palmerston, Normanby, Morpeth i xżę Betford. Jak więc u pana Peel zgromadzeni byli torysowie, tak znowu u xcia Devonshire wigowie.

Wielkie wrażenie sprawiło onegdaj w Dublinie zabranie broni, która właśnie miała być przemyconą potajemnie na przybyłym z Liverpoolu paropływie, należącym do Dublińskiego towarzystwa żeglugi parowéj. Broń ta składała się z 12 całkiem nowych karabinów, 6 pistoletów, 12 pałaszy i 12 dzid, i znajdowała się w skrzyni, oznaczonéj wyrazem próżna, a adresowanéj do pewnego obywatela dublińskiego, który w skutku tego został aresztowany i do odpowiedzialności pociągnięty.

Xżę Palmella wyjechał z powrotem do Lisbony; układy o zawarcie traktatu handlowego z Portugalią zostały ostatecznie zerwane.

Liczba uzbrojonych i w czynnéj służbie zostających okrętów angielskich, wynosi teraz 227, mianowicie: 11 liniowych, 29 fregat, 113 szalup i kutrów, i 74 paropływów. Z tych znajdują się na m. śródziemnem, 4 okręty liniowe 5 fregat 5 szalup, i 10 paroplywów; przy brzegach zaś irlandyi stoi 1 okręt liniowy, 2 fregaty, 2 szalupy i 11 parop.ywów.

W tych dniach umarł tu jeden z najstarszych admirałów floty naszéj, sir Graham Moore, brat poległego pod Coruna jenerała sir John Moore, a w dziejach angielskich wojen morskich znany szczególniéj przez zabranie dwóch hiszpańskich srebrnych gallionów na początku wojny przeciwko hiszpańsko-francuzkiemu przymierzu, — czyn, któremu winien był znaczny swój majątek.

Z urzędowych źródeł okazuje się, że Anglia w ciągu r. 1842 wydała na przytłumienie handlu niewolnikami 575,466 f. st. (przeszło 24 miliony złp.), i użyła na tenże cel 58 okrętów wojennych, 945 dział i 8554 ludzi osady okrętowéj.

Dnia 29 umarł margr. Winchester, hrabia Wiltshire i baron St. John of Basing, pierwszy margrabia angielski, przeżywszy blizko lat 80. Najstarszy jego syn, hrabia Wiltshire, odziedzicza po nim godność parowską.

— *Dnia 1 Grudnia.* —

Dyrektorowie drogi żelaznéj z Londynu do Birmingham, kazali zbudować pojazd obejmnjący przepyszny salon, w którym królowa Wiktorya odbyła podróż do Tamworth udając się z odwidzinami do p. Peel. Salon ten (jakeśmy już donieśli) ma 15 stóp długości, a 7 stóp szerokości. Wybity jest atłasem niebieskim w desenie; przyozdobiony w stylu za panowania Ludwika XIV, połączonym z nowym gustem i wspaniałością. Za pomocą dowcipnego urządzenia pysznych firanek w połowie salonu, podzielony on jest na dwie oddzielne części. Zewnątrz urządzone są lampy, i gdy powóz przejeżdża ciemny tunnel, salon jest przez nie wewnątrz oświecony. Za pomocą rur w różnych kierunkach, w których płynie woda gorąca, apartament ten ogrzewany jest według potrzeby. Na wierzchrzu pojazdu znajduje się pyszna korona królewska wyzłacana, pięknéj roboty z snycerskiemi ozdobami.

Na balu, który Lord kanclerz da dziś dla pana Berryer, będą także: xiążę Weilington, hr. Haddington, Lord Warncliffe, Lord sprawiedliwości Denman, baron Abinger, baron Maltzan, minister hanowerski i Biskup Sidney Smith.

Morning Post zapewnia, że przeszło 2000 paszportów wydano we Francyi osobom udającym się do Londynu.

Kiedy gazety angielskie zapełnione są w tych czasach doniesieniami o pobycie xięstwa Nemours i xcia Bordeaux, dziennik *John Bull* nie zapomina o Esparterze i zapytuje się: Cóż się stało z Esparterem? odpowiedź: znikł, nic o nim nie słychać. A jednak Espartero był coś więcéj jak synem swego ojca.

Na giełdzie głoszono dziś, że różne nieporozumienia z Mexykiem w sprawie bandery angielskiéj, zostały już załatwione.

Times twierdzi, że gabinet angielski nie będzie się sprzeciwiał zamęźciu królowéj hiszpańskiéj z królewiczem neapolitańskim, hr. Trapani, skoro, jak się okazuje, rząd francuzki spowodowany został do zaniechania zamiaru swego, ożenienia królewicza francuzkiego z tą młodą monarchinią.

Według tegoż dziennika, xżę Palmella miał wyraźnie rozkaz otrzymać od swego dworu, aby powrócił do Portugalii; jest bowiem przeznaczony albo do utworzenia nowego ministerstwa albo do wzmocnienia teraźniejszego. Można przeto, mówi *Times*, uważać układy względem nowéj taryfy celnéj, za zupełnie zerwane. Według listu z Lizbony, xżę Palmella miał przekroczyć granice udzielonych sobie instrukcyj dla tego jego koncessye nie zostały przyjęte.

— *Madryt 27 Listopada.*

Izba deputowanych w miejsce p. Olozagi obrała swym prezesem pana Pidal. Jestto młody pełen zdolności mąż, należy do najgorliwszych członków dawnego stronnictwa moderadów. Otrzymał on 80 głosów, były minister pan Lopez 66, pp. Cortina i Quinto po 2, a p. Martinez de la Rosa 1.

Z Paryża 3 *Grudnia.* Depesze telegraficzne z Hiszpanii donoszą: »Pan Pidal mianowany został w miejsce Olozagi prezesem kongresu; miał on 80 głosów, pan Lopez zaś 66. Ministerstwo przedstawiło kortezom projekt do amnestyi i prawo o wyborze municypalności. — W skutku mianowania pana Pidal, Olozaga zażądał rozwiązania kortezów, w nocy z 29 na 30 Listopada. Królowa wezwała do siebie prezesa i wiceprezesów kongressu i po naradzeniu się z niemi, odebrała panu Olozaga prezesostwo gabinetu i sekretariat stanu.«

— *Lisbona* 15 *Listopada.* —

Ważne odkrycia dla historyi starożytnéj uczynione zostało w Manaar na wyspie Ceylon. Rozkopując fundamenta jednego bardzo starożytnego domu, odkryto kilka rzymskich płaskich cegieł i między gruzem znaleziono złoty pierścień z literami Ann. Ploc. Pierścień ten jest zupełnie prosty, bez żadnych ozdób, i podobny do tych, jakie chowają się po muzeach i były noszone przez szlachtę rzymską. Wiadomo z Pliniusza, że Annius Plocanius, dzierżawca poborów morza czerwonego, wyrzucony był przez burzę na brzegi wyspy Cejlon w roku 50 przed Chrystusem; należał on do stanu rycerskiego, i można z pewnością wnosić, że pierścień ten był jego.

Z Tunis donoszą pod dniem 8 Listopada: że nieporozumienia między rządem Beja i konsulem sardyńskim jeszcze nie są załatwione. I między Austryą a rządem tunetańskim od czasu przybycia austryackiego kontradmirała Bandiera, przed port Gouletty, powstały trudności. Bej nie chce się przychylić do wymaganych przez kontradmirała przyzwoleń, lubo ten okazał mu na to firman sułtański. Bej odpowiedział: »Austrya nie uznała dotąd nigdy rejencyi tunetańskiéj, dla tego nie może on przyjąć tego firmanu.

I kwestya graniczna z Francyą nie jest jeszcze załatwioną. Z Bony miało się udać 3000 wojska francuzkiego do granic rejencyi, aby poprzeć żądanę przez Francyę ultimatum.

— *Stockholm* 27 *Listopada.* —

Odebrano tu smutną wiadomość, że miasto Wexio w Smalandyi, zaledwie odbudowane po okropnym pożarze w r. 1838, zostało znowu prawie całkiem tąż klęską zniszczone. Siedm ósmych miasta ogień pochłonął i 1300 ludzi jest bez wszelkiego schronienia. Król zwołał radę i przez nadzwyczajnego gońca posłał na pierwszy raz summę 30,000 talarów.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 16 *do dnia* 18 *Grudnia.*

Rojewski Ignacy ob., Rojewski Leon ob., Potulicki Kazimierz hr., Miziewicz Wojciech ob., Aśnikowska Emilia, Dunin Tekla, Bukowiński Teodor ob., Gruszczyńska Kunegunda, Szymakowski Ludwik, Stadnicki Józef ob., König Jan, Błeszyński Wiktor ob., Mieroszewski Jacek ob., Radziejowski Rafał ob., Kulczycki Wincenty ob., Szreniawski Stanisław ob., Paduchowicz Franciszek ob., Zdanowski Michał ob., Smoliński Ignacy, Ciechulewski Adam ob., Besnon Juliusz, Majewski Wilhelm, Srednicki Jan ob., Wierzbicka Leona ob., Bzowska Marya ob., Gostkowska Agneszka ob., Tomaszkiewicz Walenty ob., Brzore Karol ob., z Polski; — Drohojewski Seweryn ob., Naraz Ludwik ob., Klusiński Juliusz ob., Rokicki Walenty, Straszewski Romuald ob., Schlosser Karol ob., Geppert Jan ob., z Galicyi; — Olivier Wincenty, Kielesiński Wincenty, Klauss Maurycy, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Nabisiewicz Mikołaj, Tarnawski Łukasz, Czaplicki Kazimierz ob., Nowakowski Leon ob., Nowakowska Franciszka ob., Smorągiewicz Józef ob., Annel Emanuel, Szalewska Marya ob., do Polski — Westenholtz Ludwik, do Galicyi.